

Nota 1588. DeNata 14. febr. 1616.

19.

SPECULUM

VITÆ HUMANÆ EX JOBI 14. CAP.

En kort och enfalligh

Sermon vthaff Hiobs 14. Cap. om
Menniskionnes Vprinnelse till thenna Werl-
den / hennes Liffstidh sampt ändalycht hädhan
ifran thenna Jämmerdalen.

D'ffuer

Then Vedherlighe / Åhrarijke och Dyd-
desamme Matrones.

H. Brita Clemetzdotter /

R. M^h. til Sverige / ic. Högtbetrodde Mans
och Camererars / Åhrligh / Förståndigh / Wijs och Wäl-
achtadh Peder Anderssons älskelighe käre förs-
sta Hwstros Lijf.

Hwilken i H. Erranom Christo saligha aff-
sömnadhe vthi Wadstena Stadhi Östergötland
then 14. Februarij, åhr 1616. och noghra dagher ther
effter thersamma städhes vthi Stadzkyrkian
medh Christeligha Ceremonier hedher-
ligha bleff begraffuen.

Hollent Huset / aff

NICOLAO GRUBB S. Lincop. Th. L.

Prælo Reusneriano. Anno 1622.

1788

SPICHERM
V. 1788

Ein Fort der christlichen
Gemeinde in der Stadt
am 14. April 1788
am Sonntag den 14. April 1788
am Sonntag den 14. April 1788

Der Herr
am Sonntag den 14. April 1788
am Sonntag den 14. April 1788

Der Herr
am Sonntag den 14. April 1788
am Sonntag den 14. April 1788

Der Herr
am Sonntag den 14. April 1788
am Sonntag den 14. April 1788

Der Herr
am Sonntag den 14. April 1788
am Sonntag den 14. April 1788

Song: N. 11
Nadigaste Sonng
Was ich Commen
odt Sings

Das dsterliche Her
Gedfruchtig od
N. 11
Dntr ich Bo
rka wiffen
Jesum Cr

Schreib die
Den Lachen
wird die
wird die
jede Jahr

ringe Lichter
andere die
marien die
sine rhymer
göra ten
Sonng
Kärfardiges
de Ogodde
den maren
men fräls
et och
ficheln
rige
och jama

1

Kong: M^h. til Swerige/ etc. wår aller-
nådigaste Konungz och Herres Högbetrodde
Man och Camererare/ Åhrligh/ Förståndigh/ Wijs
och Wälachtadh Peder Andersson/

sampt

Hans Ålskelighe Kære Gustru / Hedherligh
Gudhfruchtigh och mycket dygderiske Matrona/
H. Wendela Mårtens dotter.

Önskar iagh Gudz ewigha nådh och milde-
rikt wålsignelse/ genom Frelsaren
Jesum Christum.

Sögbetrodde och Wälachtade Camerarare
Peder Andersson / sampt Gudhfruchtighe och dyg-
deriske H. Wendela tilförlärne godha Wenner/ åns
doch iagh för noghra skäligh och wissa orsaker icke
hadhe haft i sinnet ihenna enfalligha Sermon och
ringa Lijpredikan på trycket komma låta / i synnerheet effter monga
andra höglärde Mån bådhe in- och vthrijtes finnas / som sådhanna
materier bådhe bårer och grundelighare / såsom och prydeligare vthi
sina vthgångne Skriffter tractera och framställa / ån som iagh ihet
göra kan. Doch lijkwål när iagh täncker vppå ihet som ihen wijsa
Konungen Salomo talar vthi sin Ordspåtsbook Cap. 10. The
Rättfärdigas åminnelse bliffuer vthi wålsignelse / men
the Ogudhachtigas namn skal förgåås : Faller iagh vthi
ihen meningen / at oansedt ihetta förnåmpligast bör vthi andeligha
motto förståås / Så kan ihet doch och lefamligha om en Christeligh
och lofflig åminnelse vthi ihenna Werlden förståndet warda. Och
förthenskul när iagh ihugh kommer ihen Åhreriske och Gudhfruch-
tighe Matronen nu saligh (Herranom / H. Brita Clemesdotter/
och hennes Dygdefulle leffuerne antingen sielff betrachtar och öf-

Prov. 10. 1.

uerwägher/eller och aff androm/som henne kende haffua/ och ännu
vthi noghon äminnelse beholla/hörer: Tycker migh ingalunda rått
wijsst wara at een sådhana Dygdespegel och Ährerigt Marrona förs
gätas skulle / vthan ju åar minston hennes namn ihugtkommas
vthaff them som henne kende haffua / och hoos then ekendom kun
noge warda. Så althenstund iagh owardigh aff E. W. wardt for
drat til at holla en liten Sermon vthi Nuset öffuer samma salighe
H. Britas Lijst/hwilken iagh och rå enfalleligha lämpade til hennes
lessuerne i thenna werlden/ effter som Texren then iagh migh företa
ghet hadhe at förhandla rå medhgaff och ordentelighen migh förde/
och ännu ingen förummet haffuer som medh nogon skriftelig ämin
nelse then S. Marronan ihugtkommet haffuer: Hwarföre är iagh
förorsaket worden mijn förra mening at förandra/ och samma mijn
enfalleligha Sermon och Lijstprediken/ then S. Marronen til en liten
och ringa doch wälmeent äminnelse aff Tycket vthgå låta.

Samma Lijstpredikan haffuer iagh welat E. W. och J. wents
ghen och tiänstwillighen dedicerat haffua / Först effter thet ingen
närmare finnes som hon medh rått tilskriffuas kan/än then/hwil
kens ächta Wata förbe^{te} S. Marrona fordom waret haffuer / så
som och then hwilken nu vthi hennes Rum igen kommen är / och
hennes små Barn för een Modher worden. Sedhan och at iagh
medh thetta ringa doch wälmente arbetere / lijka såsom medh ite lij
ter Tacksamheek rekn / wil ihogh komma the margfallelighe wälgers
ningar migh esamofftast aff E. W. och J. äre wedersarne och be
wijsste. Förmodher fördenskul wisseligha at i samma mitt arbete til
thet bästa vpraghandes warden. Och thethoos-bedher Gudh alz
mechtrigh vthaff hiertat / at han edher igen för edhra på migh bes
wijssta wälgerninghar rijtelighen belöna och wedergålla wille / vthi
hwilkens Gudh domeligha bestydd / iagh och edher bådhen medh
edher älskelighe läre Barn / och hela wårdat altidh wil besala:
haffua/Amen.

E. W. T. W. A.

Nicolaus Grubb Lincop.

Ingången.

Hen högtbegåffuade aff Gudhi
och wüſe Konungen Salomo/
framſteller vthi ſijn Predikares
Book een märkeligh och beſynner-
ligh Predikan/ ther han alſå talar och ſä-
gher: Dödzens dagh är bättre än Födelse da-
ghen. Bättre är gå i Sorgahws än i Gåſta-
bodhzhws. Swilke ordh ändoch the ſåå äro
och ther hoos för thenna Werldenne ſynas
ſelfamme och vnderlighe/ Så haſſue the doch
lid wäl en herligh och ſköön grundh medh
ſigh/ och föra menniskionar/ och ſärdeles the
Gudhfruchtigha vthi itt diupt och wiidt be-
tändiande. Swarföre och Salomon ſtrar
ther effter ſäggher: Ly vthi thet ena är alla
Ngenſtiors ändelycht/ och then Leſſuande
lägger thet vppå hiertat. Medh hwilke ord
thenna wüſe Konungen och mächtighe Lär-
raren wil haſſua allom Menſkiom påmint/
at the thenne hans Predikan och förmaning

Eccl. 7.2.

icke skola förachta / vthan grannelighen öf-
nerwägga och betänckia. Thetta samma oss
och bör at effterkomma / effter thet wij och nu
på thenna stunden församblade ärom vthi
thetta Sorgahuset / til at föra en Klagho-
gråat öffuer thenna vår S. i Herranom
framledne Syster / hwilkens Lijf och dödh
Lekamen wij nu skole beledhsaghe til sin
Swilokammur / ther then sidsta och yttersta
Basunens röst at förbydha. Men doch icke
för hennes skul / effter thet wij vthi then wis-
sa förhopningh ärom at hon nu allaredhe på
sijn Siäls wagnar vthi then ewigha frög-
den och glädhen stadder är / effter wise man-
nens Lärdom vthi thet 3. Cap. tyt och Krop-
pen sigh försogha skal på then yttersta da-
ghen / och medh Siälen föreenat warda / så-
som then Gudhfruchtige Hiob oss lærer vthi
thet 19. Cap. Vthan effter then wise Lära-
rens Syrachs förmaningh ther han salun-
da talar och sägher: Wgin Son när en dödr /
så begråt honom och beklagha tigh / såsom then
ther skoor sorgh fått haffuer / etc. Såsom
och i synnerheet för thenna vår S. fremled-

Sap. 3. 1.

Hiob. 19. 25

Syr. 38. 16.

ne Sy-

ne Systers effterleffuande käre Man och
små Barn / ifrån hwilcka hon hasteligha / ia
aldeles oförmodandes igenom thenna time-
ligha dödhén bortryckt är / hwilket them /
sampt och oss allom som samma fall ansee och
bestodha / wåta öghon och bedröffuadhe
hierta giffuer. Men doch lukt wäl effter thet
Syrach vthi förbe^{te}. Rum giffuer tilkenna /
at aff sorgh kommer dödhén / och hiertans an-
gest förswaghar kraffterna / Wil förthenstul
wara vthaff nödhén / at man häruthinnan
så wäl som vthi alt annat Mät holler / och
sigh icke såledhes til Sorgh giffuer / såsom
Hedhningerna göra / hwilke intet hop haff-
ua / vthan thetta betänckia och altüdh i hog-
komma / *Sicut Domino placuit ita factum est:*
Såsom **H**Erranom haffuer täckt och beha-
gat / så är thet skedt / wälsignat ware **H**Er-
rans Lampn.

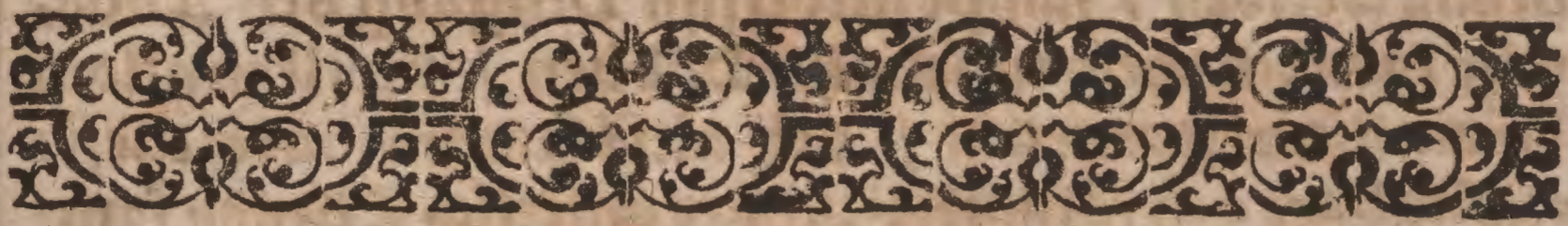
Swarföre och på thet wij icke vthan nå-
ghon nytta och frucht skole wara tilhopa
komne / vthi thetta vårt Sorgahws / vthi
hwilket man kan see och bestodha alla Men-
nistiors Andelycht / vthan wij och motte

effter

1. Theß. 4. 13

Hiob. 1. 21.

effter Salomos råd och förmaning sådant
leggia vppå hiertat / Wilion wij noghbra fåå
ord aff then heliga Skriffst vthtagga / vthi
hwilka icke allenast menniskionnes åndalycht
beskriffues / vthan och jemwål hennes vprin-
nelse och födhelse / sampt och hela lessuernes
tjdh i thenna werlden korteligha / doch egen-
teligha affmålas / och medh thenna närwa-
randhes lågenheet öffuereenskomma / och
samma ord medh hwar annan kortelighen
öffuerwåga och betrachta / och sedhan then-
ne wår S. Systers Ljck fölgachtighe bliffua
vp vthi Kyrtian til sitt Swylorum och
Soffuekammer / hwar wij vthaff Gudz ord
widhare vnderättade / tröstade och hugh-
swaladhe wardom. Och på thet at thetta
wårt förhaffuandhe motte thes större nytta
och frucht winna / wele wij först ödminka oss
för Gudh alzmechtigh honom trooligha och
alffuarligha bediandes / at han oss på thenna
stund sin heligha Andes nådhe / hielp och bj-
stånd mildelighen förlåna wille / Bedi-
andes förthenstul aff hiertat /
Fadher wår / &c.

L E X I C O N.

Bestriffer oss Hiob vthi sitt 14. Cap.

V. 1. Menniskan aff Gwinno född /
lessuer en liten tijdh / och är full medh
oroligheet. V. 2. Vexer vp som itt
blomster / och faller aff / flyyr bort som
en skugge / och bliffuer icke.

Exordium.

An läs vthi noghra Historier om then
Mächtiqhe Konungen vthi Macedo-
nien Philippo, Alexandri Magni Sader /
at han altydh hassuer hollet en liten
drengh ther til / som hwar morgon Ko-
nungen gick vthaff sin Sängekam-
mar / skulle gåå effter honom och säya
thenna orden: Philippe, memento te hominem esse: Phi-
lippe kom ihogh at tu äst en Menniska. Hwar igenom
sedhan Konungen vthi alla sina saker och handlingar
sig på minna skulle sitt Ursprung och obeständigheet i

*Coel. Rhodi.
ant. lect. lib.
19. cap. 33.*

B

thenna

thenna werlden / sampt medh sin Vthgång och Andas
lycht igenom them timeligha Döddhen / hwilken allom
Menniskion gemeen är / och altså samma saaker theste
wüslighare och förnufftelighare anstella. Thenna sams
ma Påminnelsen wore och wäl wärd at hon hoos off al
lom dagheligha vthi wära öron höres motte : Ja hon
wore och wärd / medh förgylta Bookstäffuor Skriffuas
vthi wära dageligha hws / at hon off alltidh för ögho
nen wara motte. Och hålft medhen samma ord stänma
öffuer eens medh monga herligha och stöna Skriffren
nes Språk och Påminnelser / at Menniskan sig daghe
ligen kenna och bestådhä skal / och therhoos alltidh tän
ckia rppå ändan. Ibland hwilka thenna opläsne ord
vthaff Hiob icke the ringaste äro. Förty oansedt the äre
korte och fåå / så äre the doch mehta herligha och stöne /
och medh rätta mäghe Speculum vitæ humane, Menni
skionnes lessuernes Speghel nämpde warda / effter thet
at ther vthinnen Menniskionnes Uprinnelse och hær
kompt til thenna werlden / sedhan hennes heela lessu
erne korteligha / och til thet sidsta hennes aff färd / vth
gång och ändalycht hädhan egenteligha affmålas och
författas / hwarvthaff monga herligha och stöna Lär
domar vthflyta.

Och på thet wü thes bättre sädhana Lärdomar off
til noghon rättelse vthi wärt lessuerne begrüpa motte /
wil man thenna opläsne fåå ord vthi tryy årstillighe
huffundstycker sönderdela och förhandla.

Och til thet första höra och bestoda / Dwadh
och hurudhana Menniskiones Ursprung
och Uprinnelse är til thenna Werlden.

Til thet andra / Durudana hennes Liffstid är.

Och til thet tridie / Qwad och hurudana hen-
ues ändalycht och vthgång är ifrå thenna
Weridenne.

Ther almechtighe ewighe och barmher-
tighe Gudh / aff hwilk om all godh och fulkom-
ligh Gåffuo kommer / förlåne oss och på then-
na Stund sin helighe Andes nådhe hielp och
biståndh / at thetta må lenda hans Guddomli-
gha Wg^e til prijs och åhra / och oss til Lårdom
och vnderwijsning / och Siälernas ewiga wel-
färdh / Amen.

Jacob. 1. 17.

Thet första Stycket. Om Mennistiones Sprinnelse.

S Wadh thet första Hufuudstycket widhkom-
mer / sågher här strax vthi begynnelsen then
Mannen / hwilken Gudh sielf medh Noah
och Daniel sammanlijknar: Mennistian aff
qwinno född / Hwilla ord äre ganste fåå/
men doch merkelighe / och hwart och itt aff them sin wissa
vthtydning och bemerkelse haffuer. Först til thet Första
såger han här / Mennistian aff qwinno född. Han så-
gher icke Mannen / Qwinnan / then eller then / vthan in ge-

Ezec. 14. 20.

nerre och i gemeen Homo, **Mennistian**/och wil han här /
medh tvegegghanda tilkännagiffua.

Sap. 7. 6.

1. Om hwem han haffuer sate sigh i sinnet at tala och
Predika: Nemligha icke om en eller två/ then eller then/ hö-
ghre eller ringare/ om then Fattighe eller Rijke / vthan om
alla **Mennistor** i gemeen/ och at ingen här bliffuer vthe-
sluten/vthan alle/alle haffua enahanda Ingång til lijffuet/
såsom thet och wijse Mannen lærer och betyghar cap. 7.

Gen. 2. 7.

2. Wil han och medh thetta ordet **Mennistia** låta see
hennes första Ursprung och härkomst / och aliså ther medh
hennes ålendigheet / ringheet och obeständigheet henne för
öghonen ställa. Förty thet Latiniska ordet Homo kommer
vthaff humo, hwilket betydher Jord: Såsom och thet He-
braiske ordet Adam, (**Mennistia**) är deriverat och vth-
taghet aff Adama hwilket och åffuen betydher thet samma
som humus eller Jord. Och at thetta hennes första Här-
komst och vprinnelse är / wittnar then dyrebare Gudz Man-
nen Moses vthi sin första Book / ther han säger : At
Gudh gjorde **Mennistiona** aff Jordennes stofft/
22. Hwarigenom hennes ringheet noghsampt affmålats och
beskriffuen warder. Medh hwilket och öffuereens stämmer
at samma ord Homo , vthi then heligha Skrifte monga
stādhes nomen contumeliæ humilitatis & vanitatis
är. Förty när Pilatus wille Herrens Christi ålendigha/
jämmerligha och bedröffuade tilstånd för öghonen ställa/sa-
dhe han til Judarna: Ecce homo, **Sij Mennistian**. Ja
och Christus sielff kallar sigh **Mennistionnes** Son / ther
medh sin alisom största och diupaste förnedring at tilkännag-
giffua/som aff monga Skriftennes rum är vppenbart.

Ioh. 19. 6.

Wijdhare

Wijdhare til thet andra sägher Hiob här/Wenniskian
aff qwinno född. Medh hwilka ord han nu kommer til
stelsua Wenniskionnes Uprinnelse / Hwarvthinnan wij
och haffue twegg handa til at achta och märkia.

1. At oansedt Adam then första Wenniskian bleff skap
pat aff en Jordklimp / och Eva sedhan bleff giord aff itt
Kessbeen / som Gudh togh aff Adams siidho: Så äre doch
liik wäl alle andre Wenniskior / theas effterkommande se
dhan vthaff them födde hijt til werlden/ effter then Wälsig
nelse och befallning Gudh alzmechtigh them på samma tijdh
gaff/sånandes: Warer fruchtsamme/och föröcker idher/och
vpfoller Jordenna.

Gen. 2. 21.

Gen. 1. 10.

2. Wil och Hiob medh thetta ordet Qwinno tillän
na giffua/ Hurudana Wenniskionnes Födelse är / Nemp
ligha vthi Synden ifrå Modherliiffuet / Såsom och Ro
nung Dawid witnar vthi Psalmen/ther han sägher: Sis/
Jagh är aff syndeligh sädh född: och minn Mo
dherhaffuer migh i synd afflat. En Qwinnan war
then som först syndade/ och är altså Synden kommen vppå
alla Wenniskior / som effter naturlighit wijs och sätt aff
Qwinno föddhas.

Psal. 51. 7.

Gen. 3. 6.

Syr. 25. 33.

1 Tim. 2. 14.

Ytterlighare til een Förklarning om Wenniskionnes
Uprinnelse / brukar här Hiob vthi Texten strax i then 2.
versen een herligh Liiknelse / och sägher: Don wexer vp
såsom itt blomster. Hwilka ord oansedt the måst lämpas
kunna til Wenniskionnes Liiffztiidh i thenna Werlden/
sampt och hennes Uthgång: Så giffua the liikwäl Först
thenna betrachtelsen. At liika såsom itt blomster / när thet
först vprinner aff Jordenne / haffuer thet itt ringa anseens

Matt 6. 29.

Lib. Med.
6. 3.

de. Men strax thet begynner noghot litet vpxa b. kommer thet icke allenast en öffuermotta skön och herligh ferga på allehanda sätt/ så mycket skönare och liufflighare än son noghon Mälare henne tilreda och giffua lau/ som aff Christi eghen ord är vppenbart: Vthan och therhoos giffuer och Menniskian/ som thet anseer och bestodher/ en herligh öghnalust / såsom och thes sköna och herligha Lucht monga menniskiors hierta wedherqweker och vppfriskar. Allså haffuer thet sigh och medh Menniskian/ hwilken vthi sin Vprinnelse haffuer itt ringa anseende / (est enim sperma foetidum, inquit Bernhardus:) Men sedhan hon noghet litet begynner tilwaxa/ bekommer hon en bespinnerligh deghelighet och skapnat / Såsom och medh sin liufflighet / lustighet/ mar gehanda leel och speel / them som sådhant ansee och bestodha/ en öghnalust giffuer och tilfogar / Ja bespinnerligha theras egne läre Föräldrar mycket frögdar och wedherqweker.

Lärdomar aff thet första Sendet.

Skolom wij förthenstul lära vthaff thetta Srycket.

Il thet första / Effter wij höre och förnimme Hurudana Menniskionnes vprinnelse och härkomst är vthi thenna werlden är/ nempligha at hon födhes aff Qwinno: At så offta wij thetta ordet antingen hörom eller sielff läsom/ wij så strax skole ihugh komma Arffsynden / medh hwilken wij beklajade ärom alt ifrå Modhers

Uiffuet/

lijffuet / och vthi henne affloms och föddoms hite til Werl-
denne. Hvilket icke allenast Dawid vthi förberörde Rum
witar / vthan och Gudh sielff beyyghar / ther han altså sä-
gher : Menniskionnes hiertas vpsåat är ondt alt
ifrå vngdomen. Th sielff och Apostelen Paulus ther
han sålunda talar : Jagh weet at i migh / thet är / i
mitt kött / boor icke gott. Vitian haffuer iagh : men at
göra gott / thet finner iagh icke. Ty thet godha som iagh
wil / thet gör iagh intet : Vthan thet onda som iagh intet
wil / thet gör iagh. Om iagh nu gör thet iagh icke wil : Så
gör nu icke iagh thet / Vthan Synden som boor i
migh. Och när wi sådant ihugh komme och i sanning för-
nimme / Så skal thet oss tiāna til en förmaning vthi
tveggehanda motto.

Först / at wi thenna wār Elendigheet och medhsödda
syndacheighe Natur / höghelighen aff hiertat begråtom / och
altijd onskom at wi ifrå samma tunga Syndabörda snart
motte frij och qwiete bliffua / såsom och Paulus giordt haff-
uer / vthi förberörde Rum / ther han så sägher : Jagh arme
Menniskia / hoo skal lösa migh ifrå thenna Dödzens krop?
Gudhi taclar iagh genom Jesum Christum wār Hæro-
ra.

Sedhan och til thet andra : At wi altijdh så mycket oss
möghelighit wara kan / beslipte oss om at stridha emoot
Synden och thenna medhsödda ondskan / såsom och Gudh
sielff sägher til Rain : Stradh Synden icke hennes
wilia / vthan råd h affuer henne. Och Apostelen Pau-
lus oss förmanar medh thiss ord : Så låter nu icke syndena
wäldigh wara i idher dödheligha Lefamen / så at i henne eff-

terföljen

Psal. 51. 7.

*Gen. 6. 5.
8. 21.*

*Rom 7. 18.
8. seqq.*

Gen. 4. 7.

Rom. 6. 12.

Rom. 8. 12.

effterföljen vthi hennes lustar. Och giffuer icke syndenne idhra lemman til orättferdighetennes Wapn/ Vthan giffuer idher sielffua Gudhi/och idhra lemman honom til rättferdighetennes Wapn / 22. Och annorstädhes: Så äre wij skyllighe icke Kötens/ at wij skole lessua effter kötet: Ty om i lessuen effter Kötet/ så skolen i döo / Men om i dödhen Kötens gerningar medh Andanom / så skolen i lessua.

Sap. 7. 5. 6.

Til thet andra/ Skolom wij ock här aff lära/ Effter thet wij höre och förnimme/huru Kinga och ärend Mennisckionnes Vthsprung och Vprinnelse är til thessa Werlden / at ingen sigth therföre beröma skal vthaff sin Gødhelse och Härkompsst/och icke heller poeka och troka på sin höghe Slecht och Familie / och sedhan thervthaff högfiardas och stolkeras/såsom många i thesse Werlden nu (ty werr) göra/hwille intet annat weta til at poeka vppå och altijdh förwända/än allena thesas höghe Slechte/adelighe Familja, monga Ahner och annat sådant mehra: Vthan heller altijdh tänckia vppå thet som wisse Mannen sägher: Alle haßua enahanda Ingång til Lifffuet / och lifka Vthgång: Ty ock ingen Konung haßuer noghor annor begynnelse til sin Gødhelse/hijt til Werlden/än som andra Mennisckior haßua. Och ther hoos grannelighen betänckia och ihoghkomma thet som then mächtighe wisse Läraren Sprach rådher och förmaner oss til/ther han altjä sägher: Dwad hoghmodas tu arma muld och asta: som doch icke amat äst än en slem träck / then stund tu ännu lessuer: Och om än Läriaren länge ther om möoher sigth / så går thet doch på endalychtenne altjä/ Ioagh Konung/i morghon dödh / Och när

Syr. 10. 9.

Menni/

Menniskan är dödh / så äta honom Ormar och
matkar. Til hwilket och icke allenast then helighe Skrifte
annorstädes på flere Rum oss rådher och förmanar / vthan
och the wijse Hedningar thet samma giort haffua / Ther en
aff them Solon benembd sålunda talar och sågher: Cur su- Solon.
perbis ô homo, putredo enim es in exortu, bulla in
omni vita, & esca vermium in morte: terram geris,
terram teris, in terram reverteris, qui de terra sume-
ris.

Thet är
Dwadh wiltu Muldsäck / Stofft och Afta
Där höghfårdas och så brasta.
Ty Ingång tin til Weriden här /
Ty vthan fleem och oreen är.
Tin Lüffstijdh är och lijf een Bladra /
Som på Watnet monne fladra.
Tin Dthgång är och äffuen sljff /
Ty orm och Matk vndsäär titt lijf.
Jord ästu / så och ther aff giord /
Drags här och så medh stofft och Jord.
Jord bliffuer och tin Ändelycht /
Ty har tu annan vndanflycht.

Thet andra Stycket.

Om Menniskionnes Lüffstijdh.

S Åsom then Gudhfruchtighe Hiob vthi thet första
Stycket haffuer beskreffuet Menniskionnes vprin-
nelse hijt til Weriden / Altså kommer han här til

E

thet

thet andra / och beskrieffuer hennes hela Liiffstijdh vthi chenna
na Werldenne. Elendigh är hennes Ursprung och Födelse /
Elendigh är och hela hennes Liiffs och Lessuernes tijdh vthi
chenna ålenda och sorgefulle Jämmerdalen. Och thetta bes
kriffuer oss Hiob vthi tweggehanda motto.

Gen. 47. 9.

Til thet första sägher han / At hon lessuer en liff
ten tijdh. Thet samma bekänner och Patriarchen Jacob /
när han bleff fråghat om sin ålder aff Pharaos Konungen i
Egypten / och sägher: Mins ålendes tijdh är liff ten och
onder / 22. Men här motte nu strax nogon swara och säya:
Thet är iw icke så liff ten tijdh Wennistian lessuer i chenna
Werlden. Låse wij doch at för Syndafloedhen haffua the
gambla Fädher lessuet 5. 6. 7. 8. och 9. hundra de åhr / Ja
och effter Syndafloedhen haffua och monge lessuat noghra
hundra de åhr. Så finner man och ännu monge som lessua
til 80. 90. 100 åhr / och thevthöffuer. Ja Moses sielff
streckt Wennistionnes Liiffstijdh til sinettio eller ottio åhr /
thetta är iw ingen liff ten och stact ot tijdh. Här til swaras så
lunda: At thet wål så haffuer sigh medh the gambla Fädher
för Syndafloedhen / the haffua sannerligha icke lessuat en så
liff ten tijdh / Men så haffuer thet sina besynnerligha orsaker.

Psal. 90. 10.

Then första orsaken haffuer waret Benedictio Dei
singularis, Gudz besynnerliga Wålsignelse / hwilken
han haffuer welat giffua them / och åt iuta låta som honom
fruchteade och höllo hans Bodh / såsom wij haffue til at see
vthi mongha Skriffthenes rum / Exod. 20. Deut. 11. och
28. Cap. och annorstädhes. Then andra orsaken war Lo
ci commoditas, Then sun da orten och wål tempererade
Lufften. Förty the bodde icke langt ifrå Paradijs / tist ingen

ond

ond Luffe / ingen ſtand / ingen Peſtilens komma eller na-
las kunde. Och är thetta intet vnder / effter thet och ännu
effter Syndafloedhen noghre andre ſädenne helſofamme och
rena orter finnas i Werldenne. En Plinius ſkriffuer at mite
vthi Italien ſkal en ſådana ort finnas / vthi hwilken Mens
niſtionar mycket längre leffua än ſom annorſtädhes. Oro-
ſius giſſuer och tilkenna at vthi Brasilia en ſådhan reen och
ſund Luffe är / at man thet inga Läkedomar behöſſuer at
bruka / och at the ſom thet döds / the döds icke aff noghon ſiuk-
dom / vthan aff ſtoor och höggh ålder. En ſådhana ort ſågher
och Munſterus ännu ſkola wara vthi Irland.

*Plin. lib. 7.
Cap. 49.*

*Oroſ lib. 2.
rerum Ema.*

Then tredde orſaken war *Victus ſimplicitas & tem-
perantia*, At the vthi åtande och drickande haſſua leffuat
ſparligha och nöchtere: Hwilket och haſſuer waret en ſtoor
orſaak til thetas höggh Alder. Såſom man dagheligha för-
nimmer at theſenna Senecæ ord ſanferdighe äro / och medh
war tijdh alſör mycket öſſnereenskomma: *Multos mor-
bos, fercula multa ferunt: Ivo ſteere Rätter / Ivo ſtee-
re Siwedomar / rē.*

Men hwadh thet andra *Widhkommer* / at oanseede
Moſes ſtrecker *Menniſtionnes* liſſſtjijdh til 70. eller 80.
år / ſå är thet doch en ganſta liten tijdh vthi Gudz åsynn /
för hwilken tusende år äre ſåſom en dagh / och hundrade
år ſåſom en Watndrope i Haſſuet räknade / ſom Moſes
och Sprach tilkenna giſſua. Hwarföre och *Menniſtionnes*
liſſſtjijdh vthi then heligha *ſtriffe* widh mongehanda ſna-
re / ſtychige och haſtige ting lijknat bliſſuer. Såſom widh
itt *Wådher* / *Hiob 7. v. 8. Psalm. 78. v. 38. Widh*
Röök och Damb / *Psalm 102. v. 4. Zach. 4. v. 4.*

Pſal. 90. 4.

Syr. 18. 8.

Widh itt Watn/2. Sam. 14. v. 14. Och en hastigh
Ström/ Psal. 90. v. 5. Widh en sömpn/ Ibid. Widh
Gråas och blomster/ hwilket snarligha förwisnar
och borttorfas./ Esai. 40. v. 6. Psal. 90. Widh en
Örn och flyghande Foghel/ Hiob. 9. v. 26. Sap. 5.
v. 11. Widh en hastigh Pjäl/ hwilkens wagh vthi
wadhret man intet merkia kan / Ibid. Widh itt
Moln/ Hiob. 7. v. 9. Dsea 13. v. 3. Sap. 2. v. 4. Widh
agner/ Ibid. Widh dagg och dimba som hasteligha
bortgår och förswinner/ Ibid. Thet kallas och en
Skugge/ Hiob 8. v. 9. 1. Paral. 30. v. 16. Psal. 102.
v. 12. Psal. 109. v. 23. Psal. 144. v. 4. En Wandring/
1. Par. 29. v. 14. Psal. 39. v. 14. Ja/ aldeles intet/
Psal. 39. v. 7. Esa. 40. v. 17. Och widh flera sadhana
ting liknat bliffuer/ som monga Skriffennes witnessbörder
witna och betygga.

Til thet andra / låter sigh Hiob här medh icke nöya
at han beskrieffuer/ Duru lenge Menniskionnes lijffstijdh
warar i thenna Werlden/ vthan han kommer här wiidhare
och giffuer tilkenna Durudana thenna tijdhen år. Reple-
tur multis miserijs, Dan år full medh oroligheet
sägher han. Thetta år nu thet godha som Menniskian haff-
uer til at förwenta vthi sin Lijffstijdh som så liten och stack ot
år i thenna Werlden/ nempligha Droligheet. Ja Dro-
ligheet / på sin Krop och LeKamen / hwilken såsom
Läkarna tilkenna giffua / öffuer tryhundrade och sextio
Siukdomar och plåghar år vnderkastat: Quot sunt
membra tot sunt mortes. Droligheet på Siälens
nes waghnar / hwilken dagheligha / alla öghnobleck och

stunder/

2. Cor. 5.
v. 6.

skunder vthan återwendo / aff Dieffuulen / Synden / och
thenne argfulle werlden anfådt, lat warder som Apostelen
S. Paulus til the Romare och Epheser/ Och S. Petrus
i sin förra Epistel cap 5. Sampt then heligha Striffte/ fce/
ra städhes witnar och betyggar. Och omsijdher / Full
medh oroligheet vthi sitt hela Lessuerne / hwilket
när thet haffuer bäst waret / så haffuer thet doch intet annat
waret än som mödha och arbete / som Gudz mannen Mo/
ses tillennagiffuer. Thet och Syrach witnar/ ther han så/
lunda talar och sågher : En Usel och jemmerligh ting är
medh alla Menniskiors lessuerne alt ifrå Modherliffuet/
in til thes the i Jordenne / then allas våra Modher är/ be/
graffne warda. Där är altidh Sorgh / fruchtan/
Wenta/ och på sidstonne Dödden : Så wäl när then
som i stoor åhro sitter / som när then ringaste på Jordenne :
Så wäl när then som Silke och Krono bär / som then thet i
grosse blaggarn Kläder är/ &c. Dffuer hwilket och en aff the
gambla Kyrlionnes Lärare quidde och klaghat haffuer
medh thessa ord : Nascimur in luctu, vivimus in labo-
re, & tandem morimur in dolore, Thet är :

Wårt Liff medh grådt begynnes här/
Sedhan thet och stoor mödho bär/
Thet ändas och medh Sorghelådt/
Så är alt tidhel sorgh och grådt.

Lärdomar aff thet andra
Stycket.

Vthaff thetta andra Stycket haffue
wij at lära.

Rom. 7. 23.

Ephes. 6. 12.

1 Pet. 5. 8.

Psal. 90. 10.

Syr. 40. 1.

Bernhard.

Ilthet Första/ Effter wij höre hurudana Men-
nistionnes Lijffstijdh är i thenna Werlden / At wij
therföre skole tilses / öffuerwägga och betrakta/
Hwadh doch orsaken ther til är / at menniskan lessuer
så en liten tijdh / och hennes lessuerne så mödhesampt / Vselte
och ålendigt är i thenna Werldenne. Hwadh Wennistione-
nes lijffstijdh widhkommer / sättia och determinera ho-
nom en Part Astrologi och Nativitet stellare vthi Stier-
nornas lop och Himmelens sticketse / såsom the och monga
andra saaker medh Lycka och olycka vthi hennes Lessuerne
göra. Hwadh Siwldomar och Rranckheter belan-
gar/giffua Physiци och Medici til theas Ursprung åats
skilleligha orsaker / såsom är / någhon öffuerflödigh Wäk-
la/som regerar vthi mennistionnes Krop / Item oordente-
lighet vthi maat och dryck och annat sådhant. Men så är
doch thetta ingen rätt Hussuudorsaal til thet Hiob här
framsteller. Förty hwadh then första Parten tillkommer / at
theras Lårdom och föregiffuelse måstadeels är falsk och så-
feng / witar icke allenast then helighe Skrifte monghastä-
dhes / vthan och thet samma monge Höghlärde och Gudhs
fruchtighe Nijtalstande Wän vthi theas Skrifte medh
grundfaste skäl och argument fullkomligha nock haffua
tilkenna giffuet och bewissat. Men hwadh then andra Par-
ten belangar / andoch medh them sigh annorlunda haffuer /
och man them vthi naturlighit wils noghet motte medhgiff-
ua och effterlåta / Såsom i synnerheet om oordentelighet
i maat och dryck / at thet en stor orsaal är til monga Siul-
domar / effter som och tilförenna om the gamla Fädhers
lijffstijdh för Syndaslodhen är tilkenna giffuet. Thestikest

och

och at Lätia monga Siwldomar förorsakar/witnar icke al-
 lenast Förjarenheten / vthan och then heligha Skriff thet
 samana noghorlunda tillenna giffuer. Så haffuer thet sigh
 och medh noghra andra naturligha saaker/hwilla man vthi
 sin wärde låter bliffua / och förthenskul til rätta Huffsuudh
 orsaken oss begiffue. Then samana giffuer oss Apostelen
 Paulus medh såå ord tillenna / ther han sägher : För syn-
 dennes skäl är Dödhens Kommen i Werldenna/och
 fördömselsen öffuer alla Menniskior / 22. Och åter :
 Syndennes lödn är Dödhens. Hwilket och then dyres
 bare Gudz Mannen Moses betyghar / ther han sålundha
 talar : Thet gör tijn wredhe o Herre/ at wij så förgåås/
 och tijn Grymheet/ at wij så hasteligha hädhan moste : Ty
 våra Misgerningar sätter tu för tigh/ och våra okende
 Synder i tiwset för titt Ansichte. Thersföte gåå alle våra
 Daghar sin loos genom tijnna wredhe / wis lychte wår år
 såsom itt Raal.

Vthaff hwilket wij see och förnimme / hwadh doch rät-
 ta Huffsuudhorsaken är til wår korta och lilla tiidh i thenna
 Werlden/ sampt och til all Glendigheet och wedhermödhho/
 hwilket intet annat äre än Dödsens förelöpare/ Nemp-
 ligha at Synden är ther til orsaken/vthi hwilken wij icke al-
 lenast afloms och södhoms hjert til Werlden / som vthi thet
 första Stycket är tillenna giffuet / vthan och sedhan daghe-
 ligha årom benägne til / och henne effter föliom / ja daghe-
 ligha indricke såsom watern / som then Gudhfruchtighe Niob
 vthi sit 15. Cap. betygher. När nu en Gudhfruchtigh
 Menniska sådhant achtar/öffuerwåghar och besinnar/ Så
 kan thet tidana henne til en herligh Påminnelse och För-
 making i så motto.

Prov. 6. 6.
 10. 4.
 Syr. 22. 1.

Rom. 5. 12.
 18.

Rom. 6. 23.

Psal. 90. 7.

Gen. 6. 8.
 Rom. 7. 18.
 Job. 15. 16.

At när Gudh Almæchtigh henne tilskickar Sorgh/
Bedröffuelse/ Bedhermödho/ Elendighet/ &c. At så så
dhant icke vthan orsaak eller aff een händelse och Slumpes
lycka tillkommer / vthan at hennes Synder sådhant wäl
förtiänt haffua/ och ther til råttta orsaken dro. Och förthens
skul om hon ifrå samma Bedhermödha och Elendighet
åstundar qvitt och frij warda / Hon så först och fremst beo
flistar sigh om Orsaken ther til at borttagga och aff skaffa.
Hvilket Meer / när Mennistian för all ting flyr til Gudh
Almæchtigh om Syndernas Förlåtelse / honom flis
teligha/ ödhumkeligha och trooligha bedhiandes medh then
högtoplyste Konunglighe Propheten Dawid : **Herre**
gack icke til doms medh tijn tjänare / ty för tigh är
ingen leffuande rättfärdigh. Item Om tu Herre wilt
tilräkna synderna / Herre hoo kan bliffua beständ
dandes ? Ty när tigh är förlåtelse / at man skal fruchta
tigh. Item annorstädhes : Ach Herre straffa migh icke i
tinne wredhe/ och neps migh icke i tinne grymhet/ &c. Och
sådana Böner fleere. Sedhan och så / at hon så mycket möo
ghelighit är beflister sigh om at affståå medh syndenne / och
honne bortleggia/ Ja på thet höghsta/ som hon kan och för
wå / Syndennes onda Lustar och begärelser emoot ståå och
icke rum giffua effter Apostelens Förmaning til the Rom.
cap. 6. och 8. Ther om wij vthi thet första stycket hörde
haffue / och strax här effter vthi nästföljande Lärdom ännu
vetterlighare hörandes wardom.

Psal. 143. 2.

Psal. 130. 3.

Psal. 6. 1.

Rom. 6. 12.

8. 13.

Til thet andra / Effter wij höre och förnimme at
Mennistionnes Lijstelijdh är kort och liten i thenna Werl
den/ Skolon wij här aff lära och grannelighen tilsee/ huru

wij

wis ehenna lilla och korta tijdhen / icke försumma eller onytteligha bruka kunnom / vthan heller i godh och gran acht haffua och honom rättelighen nyttia och bruka. Huruledhes ehetta see kan lærer oss then Konunglighe Propheten Dawid vthi sin 1. Psalm / ther han altså talar: Sål är then som icke wandrar vthi the ogudhachtighas råd / och icke trädher in vppå the Syndares wågh / ey heller sitter ther the Bespottare sittia: Vthan haffuer lust til D Errans Lagh / och talar om hans Lagh både dagh och natt. Item vthi then 15. Psalm. Ther han gör itt langt Register på them som skola boo vthi H Errans hyddo / thet är / Them som thetas korta och lilla tijdh i ehenna Werlden rätteligha och wäl / effter Gudzeghen bodh och befallningh bruka / ther han sålunda sägher: Then som wandrar vthan wancp / och gör rätt / och talar sanningen affhiertat / 22. Then thet gör / han skal bliffua widh sigh. Nästan äffuen thet samma lærer oss och Apostelen Paulus / ther han sålunda skriffuer: Och mådhan wis sådhant wete / nemligha Tijdhen / at nu är stunden til at vpstå aff sömpnen / Natten är framfaren / och Daghen är kommen. Therföre låtom oss borikasta mörkelsens gärningar / och iklädha oss Liwsens wapn. Låt oss ährliga wandra såsom om daghen / icke i Fråkerij och dryckenstap: Icke i Kamrar och okystheet: Icke i kiiff och nijer: Vthan iklädher edher H Erran Jesum Christum / och fordrer Rötet / doch icke til kåti. Hwillet han och annorstådhes medh fleere ord igen repeterar och medh alffuar oss föreställer / såsom 1. Cor. 5. Ephes. 4. och 5. Coloss. 3. och mongastädhes mehr. I synnerheet besluter then helige Apo-

Pfal. 1. 1. & seqq.

Pfal. 15. 2. & seqq.

Rom. 13. 11.

*1. Cor. 5. 7.
Ephes. 4. 17
5 1.
Coloss. 3. 5.*

D stelen

Tit. 2. 11.

skelen Paulus thet alesammans vthi En Summa i sin Epistel til Titum / thet han så sågher : Gudz nådh helsosom är allom Wennistiom vppenbarat. Och lærer oss at wij skole försaka alla ogudhachtigheet och Verldzligh lusta / och leffua tachteligha / rättferdeligha och gudheligha i thenne Werlden. Och wenta thet saligha hoppet och then stoore Gudz och wärs Frelsaes Jesu Christi herliga vppenbarelse : Then sigh stelff gaff för oss : På thet han skulle förlösa oss ifrå all orättferdigheet / och reena oss sigh sielfsuom / iet folck til Eghendom / thet sigh om godha gärningar beflister. Sålunda skole wij nu thenna wår ringa och korte tiidh i thenna werlden nytta och bruka / på thet at han må tackias Gudhi / och oss effter thetta Liiffuet en annan tiidh / som längre och bättre är / må hembära och tilhanda föra.

Hwillen Lärdom om the Ogudhachtighe wiste til at betänkia / öffuerwäggha och besinna / worde vthan twissuel icke så monge Epicureer och Affgudadyrtare sin godhe och ädla tiidh här i werlden medh säkerheet / säfengio och falsk Gudziänst försumandes och misbrukandes. Jcke heller så monge öffuerdådige och lättfärdighe Ledhebuckar / sin godha tiidh medh swäriande / bannande och förfärlige Sedher misbrukandes. Jcke så monge Säkre Gudz ordz förachtare / försmädhare och bespottare sin korta tiidh här wahnördandes och förgätandes. Ey heller funnes så monge öffuerdådige och Blodhtörstige Tyranner / som thenna theras lilla och korta tiidh / så medh mord och Brand / medh öffuerwold och Tyrannij / medh orättferdigheet och all ogudachtighet misbrukade / som nu ey werr

alt.

alsförmycket skeer. Icke heller funnes så monge onyttighe
och Swijnachtighe Frässare / som sin tiidh medh Fråkerij
och ijdel Swlfyllande i thenne werlden vthförde. Icke hel-
ler så monga Manhaffuighe Dryckeskempar / flamma
Fyllehundar och Swåliare / som medh Drinckerij
swalg och fyllande så sin ädla tiidh här misbrukade. Icke så
monga otuchtighe och lösachtighe Bolare och Bolerstar /
theslijkest skamlöse Hoorkarlar / Horor och Skölior / som
thenne sin tiidh så flammelige vthi Boleris / Horerij / otucht
och Lösachtigheet förderffuade och förspilte. Icke så monge
omätelighe Girigbukar / som sin tiidh vthi sådhant onyttighe
och fåfengt / sammankrassande och tilhopasamblande så
fornötte och misbrukade. Icke heller så monge Höghfårdighe
/ Stolte och vplåste Påfoghar och Silkesdraghare /
som thenna sin tiidh / hwilken doch liten och ålendigh år / så
vthi Pracht / Höghfård och allehanda fräseligheet försatte
och onytteligen brukade. Vthi En Summa / Thet funnes
icke så monga Ogudachtighe som then korta och ålenda thes
ras Lijffstiidh så försumelighen eller onyttelighen misbruo-
lade / och ynkelighen förspilte / hwilka wiise Mannen liika
som medh sijna Lijffachtighe sårghor affmålar och beskri-
uer vthi sitt 2. Cap. Och wore fördenstul rådheligit at såda-
na medh sligt thenna förgångande Lårdom / betrachtade och
påhiertat ladhe / Såsom och therhoos besinnade och i tiidh
tänckte vppå thet som wiise Mannen ther samma stādhes
talar / ther han sågher : Sådhanthaffua the för hender och
fela / thesas ondska haffuer förblindat them / at the icke ken-
na Gudzlönligha domar : En the haffua icke thet hoppet /
at itt helighe Lessuerne skal lönt warda / och achta intet then

Sap. 2. 1.
seqq.

Psal. 11. 6.

Rom. 2. 2. &
seqq.

Apoc. 21. 7.

Isa. 66. 24.

dhro som ostraffeligha Siälar såå skola. Och thet Konung
Dawid sägher vthi Psalmen: Herren pröffuar then Rätt-
ferdigha: Hans Siäl hatar then ogudachtigha/ och them
ther gerna orätt brwla. Han skal låta regna öffuer the
ogudhachtigha liungande/ eeld och swaffuel/ och giffua them
owädher til löna. Thessijest och thet Apostelen Paulus til
the Romare skriffuer: Wij wete at Gudz doom är öffuer
allom them som illa göra. Hwilken på wredhennes dagh
skal giffua hwarion och enom effter hans gerningar. Nem-
ligha / Prijs och ähra och oförgengelighet wäsende / them
som medh tolamodh vthi godha gerningar fara effter ewigt
lijff. Men them som centrätne äre/ och icke wilja lydha san-
ningenne/ vthan lydha orätthetenne/ ogunst och wredhe/ be-
dröffuelle och ängest / öffuer hwar och en Menniskios siäl
som illa gör / 2c. Item och thet som vthi S. Johannis vpo-
penbarelse ståår: Then som winner han skal såå boe vthi
thet nya Jerusalem / och alt thet godha ther irne är såå
ägha/ och iagh skal wara honom hans Gudh / och han skal
wara min Son. Men them råddom och otroghnom och
gruffueligom och mandräparom/ och bolarom och trullare-
lom/ och affgudhadyrklarom / och allom Lögnachtighom/
theras deel skal wara vthi then siöön som brinner medh eeld
och swaffuel / hwilket är then andra dödhen. Sampt och
hwadh mehr then heligha Skriffe vthi fleere Rum om the
Gudhfruchtigas rijseligha belöning vthi ther ewigha fröge-
den och himmelsta Riket / men the ogudhachtighas straff
och pläggho vthi helssuetet och then ewigha fördömsen/ ther
theras matt icke skal döo / och theras eeld aldrigh vthslök-
na/ vthan wara til ewigheet/ framsteller och förkunnar.

Thet

Thet tridie Stycket.

Om Menniskionnes Endalycht.

Tilförenna är vthaff Hiob omrört och framstelt/ at Menniskionnes Liffstijdh vthi thenna werlden ino thet warar lenge/ vthan han är liten och stackot / och ther til medh Full medh oroligheet : Nu kommer här wi/ dhare Hiob och tillenna giffuer / hwadh vthgång och Endalycht Menniskian hassuer ifrå thenna werlden / hwillen han medh såå ord beskrieffuer ther han sågher: **Don faller aff/ flyyr bort/ och bliffuer icke.** Hwilla ord effter the synas noghot mörke / förklarar Hiob them medh twenne Lijnelser / hwilla han vthaff gemeene och slätte ringh vthtagher.

Then första Lijnelzen tagher Diob vthaff itt Blomster och Gråås på markenne/ widh hwillet och Menniskian monga städhes i then heligha Skrifte bliffuer lijnat / som tilförenna vthi thet andra stycket och förmålt wordet. Och wil Hiob medh samma lijnelle oss före ställa. At lijla såsom itt Blomster på markenne / vandsedt thet är wackert/ liuffligit och herligit/ medh åat skilleligha stöna färghor beklädt / Jaa/ så at Konung Salomon/ effter Christi eghen ord/ icke war så beklädd/ som itt aff them : Så är doch lijwål snart giort ther medh / I ther at när antingen itt hastigt wädher ther öffuer blåås/ så at thet förwisnar bort/ och man thes rum icke meer finner/ Eller och thet warder förtrampat/ aff them som ther öffuer gåå/ och förfalnar så sin

Matt. 6. 29.

Psal. 103. 16.

loos : Eller och thet kan hasteligha vpryckias och affbijtas
aff Boskap och wildiw / Eller och aldeles medh Lijan aff-
huggas och nedherfallas / så at thet alsingen frijheet haff-
uer. Allså och i lika motto haffuer thet sigh medh Wennis-
skionnes lijffstijdh i thena werlden. Förty när som hon
aldramest blomstras / och menar sigh bäst wara vthi tijdhen /
och mong år annu haffua tilbaka / Sij / så kommer antin-
gen oförmodheligha itt hastige Siukdoms och Kranckheets
wådher / och kastar henne om kull / at hon thet moeste liggia
och förwisna bort / Eller och strax then grymma Dödhen /
och medh sin Lyia / thetta herligha och sköna blomstret vthi
itt öghnablick nedherhugger / och allså förährar henne för
all hennes mödha arbete och bekymber / sampt för all hennes
herlighheet och Rijledomar näplighen noghra Säghebrä-
dher och itt litet Lakan medh sigh hädhan ifrå werldenne /
och hennes Krop en Wörk kammar och trång Säng / thet
hon så får mattar och ormar til gäst / som hennes krop äta
och förtära / Sic transit gloria mundi. Thetta haffuer
och then Stoormechtige Konungen vthi Asien / Syrien och
Egypten Saladinus wetat och betänckt / som Historierne
formåla / hwilken litet för sin dödh haffuer låtet binda een
skjorta eller annat lijnkäddhe på en long Stång / och båra
thet kring om låghret / befalandes honom som thet omkring-
baar vthropa och säya : Ecce Saladinus totius olim
Orientis terror atq; Asiæ dominator, ex omnibus
quas retulit victoriis, ex omnibus quæ acquisiuit
trophæis, lacerum hunc & vilem panniculum se-
cum defert. Thet är : Sij / Saladinus för hwilken tilför-
enna hela Österlanden sigh fruchtat haffuer / Och then vth-

Syr. 40. 10.

Pulgos. lib.
7. cap. 2.

öffuer

öffuer hela Asien haffuer waret en mechtigh Herre och Res-
gent/ får nu vthaff alla sina haffuer / Triumpher och Se-
gerwinningar/intet mehr/än thetta ringa klädhet medh sigh
hädhan aff werldenne/ther bliffuer så all hans härligheet.

Then andra Liknelsen tagher Diob vthaff en
Skugge / widh hwilken och eliest Menniskian esomofftast
vthi then heligha Skriffte likenat bliffuer/såsom och tilfören-
na är tillenna giffuet. Vthi then hela wiidha werlden är in-
tet förgånglighare och obeständighare tingh än som en skug-
ge är : Förty när Solen skijn/fölgher han Menniskian els-
ler och iet annat ting effter i hugg och håäl/ och tyckes wara
noghot besynerlighit / Men när som Solen vndergårår els-
ler och aff en liten Molnfläck försknylt warder / så förswin-
ner strax Skuggen / och är äffuen som han aldrigh waret
hadhe. Vthi lijka motto haffuer thet sigh medh menniskian/
hwilken så lenge hennes Sool skijn och lysar/thet är Siälen
wårklar vthi hennes trop och then vppeholler / så är hon och
karst / frijmodigh/lustigh/ snell och liuffligh/ men när then-
na Solen (effter Gudz tilstådielse) vthaff Dödsens moln-
fläck öffuerfnylt bliffuer / så flyyr hon bort / som Diob sås-
gher/och bliffuer icke/ så at man sedhan näpligha hennes
rum mehr siana kan / och medh tijdhen platt förgäten war-
der/ som wisse Mannen och vthi sitt 2 Cap. wittnar och be-
tyghar.

Sap. 2. 4.

Lärdom/ Förmaning och Tröst aff
thet tridie Stycket.

Wassue wij förthenkul at lära vthaff thet
ta tridie stycket.

Phil. 3. 20.

Ebr. 13. 14.

1 Par. 30. 15.

Psal. 39. 14.

Syr. 17. 1.

Hiob. 14. 5.

Ebr. 9. 27.

Hiob. 30. 23.

Syr. 40. 1.

Rom. 5. 12.

1 Cor. 15. 22.

Sap. 7. 6.

Hib. 10. 22.

Eccel. 9. 2.

Hiob. 3. 19.

Psal. 49. 3. 11

Ilthet Första/ At menniskian ingen warachtigh
stadh vthi thenna werlden haffuer / och hennes Liiff/
icke til ewigh tijdh wahrar / vthan hon är en Peter
grim och wandrare här i thenna ålenda Sorgadalen/ och
hennes Liiff är förgängeligit / och moſte igenom Dödhen
hådhan ifrån och flyn ſijn loos. Förty ſåsom Gudh ſkapade
Menniskian aff Jord / ſå gioroe han henne åter til Jord
och beſtemde henne ſin Liiffstijdh. Hwilket och Hiob tillens
na giſſuer / ther han ſäggher: Menniskian haffuer ſin förelag-
da tijdh / hans månadhes taal är när tigh **H**Erre: Tu haff-
uer ſatt honom itt mål före / ther vthöſſuer warder han icke
gångandes. Och är alſå menniskiomnen förelagt en gong at
död / och komma til jord igen / aff hwilken hon taghen är / och
allas wära modher är / ther är thet hws ſom allom leſſuan-
dom förelagt är. Och ſteer thetta icke allenast medh **E**n/
två eller tre / vthan medh alla Menniskior. Ty ſåsom
igenom ena menniskio är ſynden kommen i werlden / och för
Syndennes ſkul dödhen / Och är ſå dödhen kommen öſſuer
alla Menniskior / eſſter the alla ſyndat haffua. Och ſåsom
alla haffua ſyndat vthi Adam / ſå moſte the och alle död vthi
honom. Här bliſſuer ingen vndantaghen och förſkonat /
vthan ſåsom alle haffua enahanda ingång til liſſuet / ſå haff-
ua the och lika vthgång. Här achtas ingen ordningh och
ſtickeligheet. Thet wedherſaars ſå them ena ſom them an-
dra / them rättferdigha ſåsom them orättferdigha / them god-
dha och reena / ſåsom them orena / Såsom thet går them
fromma / ſå går thet och Syndarenom / ic. Bådhe små och
store moſte ther til / Bådhe Lianare och **H**Erre. Så wäl
the Riike / ſom the Fattighe / Så wäl the wiſſe och förſtån-

dighe /

dighe / som dårar och sålunighe: Så wål the vthi stoor åhro
sittia vthi thenna werlden / som the ringa och förachtadhe:
Så wål then som silke och Krono bår / som then ther i grosse
blaggarn kladder år: Så wål Konungar och Förstar som
andre menniskior / Thet gamla förbundet går them an/
Tu måste döo. Här hielper ingen ting. Här achtas ingen
Spåådheet och Barnsligh ålder: Förth Dawidz svåda
Barn måste döo / the slijkest och Konung Zeroboams Son.
Icke heller nogon yngdom och blomstrande åhr / Ty Eutys
hus then unga drengen / så och Entionnes Son i Nain mo-
ste döo. Icke heller noghon Ålderdom / ty Wathusalem på
sitt 969. dår måste och döo. Här hielper och ingen Ko-
nungzligh Dögheet och Dignitet: Ty Dawid mo-
ste och döo / sampt alle andra Konungar medh honom: här
gäller thetta / Idagh Konung / i morgon dödh. Här emoot
hielper och ingen Gudhfruchtigheet och Fromheet:
Ty Abel then Gudhfruchtigha / hwilkas gerningar woro
rättferdigha / måste och döo. Här geller ingen Witsheet /
Lårdom och Klokheet: Ty Salomon then aldrawis-
saste Konungen måste och döo. Här achtas och inga Rij-
kedomar: Ty then rijke Slåmmaren måste och döo / the
slijkest alle andra. Här emoot hielper och ingen Starck-
heet: Ty Samson then starcka Hielten måste och döo / the
slijkest och alla Dawidz mechtigha Kämpar. Här achtas
och ingen Deghelligheet och Skönheet: Ty then wactra
och deghelighe Absolon måste och döo. Här räknas och
icke heller noghon mödha / arbete / omsorgh och nijt som een
Gudhfruchtigh menniskia haffuer haffe i thenna werldenne
om Gudz ord / och alla Christeligha Dygder / och särdeles

Eecl. 2. 16.

Syr. 10. 3.

1 Reg. 2. 22.

Psal. 82. 8.

2 Sam. 12. 18.

1 Reg. 14. 17.

Act. 19. 9.

Luc. 7. 12.

Gen. 5. 27.

1 Reg. 2. 10.

Ezec. 31. 14.

1. Iob. 30. 12.

Gen. 4. 8.

1. Reg. 11. 43.

Luc. 16. 23.

Iud. 16. 30.

2 Sam. 18. 14.

E

hwadh

hwadh Gudhfruchtighe fromma Lärare haffua vthstade
och lijdhet för Gudz namns ähro / Christi bekennele/
Gudz ordz befordran / vthi predikande och lärande/22. Ty
Patriarcherna / Propheterna / och Christi Apostlar moſte
och döo. In Summa här emoot hielper slått ingen ting/
ty menniskiones ſidſta i thenna werlden bliſſuer / hon moſte
döo.

Ebr. 9. 77.

Men här molte nu noghon frågha och ſäya : Eſſter
thet at härvehinnan ingen bliſſuer förſonat / vthan alle
moſte döo vthan åatſkilnat / bådhe godhe och fromme medh
the onde och ogudhachtighe : Skat tå alzingen åatſkilnat
wara emellan the frommas och Gudhfruchtighas dödh/
ſampt och the ogudachtighas hådhanfård ifrå thenna werl-
den ? Ther til ſwarar then heligha Skrifte Ja/ther emellan
bliſſuer een ſtoor åatſkilnat. Förty hwadh the frommas och
Gudhfruchtighas dödh och hådhanfård widhkommer/ ther
om ſäggher Skrifften alſå : The helighas dödh är dy-
rebar och mycket affhollen hoos Derranom. Och
annorſtådhes: Salighe äro the dödhe ſom i Der-
ranom döo / Ty Anden ſäggher at the ſkola hwijla ſigh
ifrå ſitt arbete / ty theras gerningar ſolia them eſſter. Och
äter : The Räteferdighe warda borttagghne för olyckonne/
och the ſom redheligha för ſigh wandrat haffua / komma til
fridh/och hwijlas vthi theras Kamrat. Och åter på itt an-
nat rum: Men the räteferdigas Siälur äro i Gudz hand/
och intet dödzqwal kommer widh them / För the
oförſtändighe ſynas the ſåſom the dödde / och theras affli-
dhande warder räknat för een pijn/och theras afffård för itt
förderff/ Men the äro i fridh. Om the än i menniskiors

Pſal. 116. 16.

Apoc. 14. 13.

Eſa. 56. 13.

Sap. 3. 1.

åſynn

åsynn mycket lidha / så haffua the doch itt wist hopp at the
aldrigh död skola. The warda noghot litet plågadh / men
them skal mycket gott wedherfaras / En Gudh förs
öker them / och finner them at the äro honom värde. Och
i synnerheet om them som bittidha vthaff thenna Jemmer
dalen bliffua kallade och hädhan ryckte / talar wijse Mans
nen såledhes : Men then rättferdighe om han än bittidha
döör / så är han doch i roligheet : (En älderdomen är ährli
ghen / icke ther aff / at han lenge wahrar / eller mong år haffo
uer : Klookheet ibland menniskiorna äro the rätta gråhären /
och itt obesmittat lessuene är then rätta älderdomen :) En
han behagar Gudhi wäl / och är honom kär : Och
warder borttagghen ifrå lifffuet ibland Syndare / och war
der bortryckt / at ondskan icke skal förwenda hans förstånd
eller falsk lära bedragha hans Siäl. En ond Exempel för
föra och förderffua enom thet godha / och then onda begä
relsen förwender itt ofskyldigt hierta. Han är snarliggha ful
kommen worden / och haffuer vpsyft mang år : En hans
siäl behaghade Gudhi / Therefore hastadhe han medh
honom vthu thetta onda lessuener. Men hwad the Ogudo
achtigha belangar / om thetas Dödh och hädhanfärd ta
lar then heligha Skrifte såledhes : Then ogudhachtigha
skal thet onda dräpa / Och HErrans ansichte ståar öffuer
them som ondt göra så at han vthskrapar thetas äminnelse
aff Jordenne. Och annorstädhes : The ogudhachtigha sko
la för gåås och HErrans Fiender : Om the än wore såsom
een kosteligh Äng / skole the likwäl förswinna / såsom een
Köök förswinner. Och åter : HErrre tu sätter the ogudach
tigha på thet hala / och störter them i grund. Huru snart

Sap. 4. 7.

Psal. 34. 17.
22.

Psal. 37. 20.

Psal. 73. 18.

Sap. 4. 19.

Vide Hiob.

21. 6. 16. &
seqq.

warda the til intet / the förgåås och få en ånda medh för /
sträckelse. Theslifest och wisse Mannen : The ogudh-
achtighe skola skamlighen falla / och wara til een
försmådelse ibland the dödhæ ewinnerligha / och
han skal nedherförta them oforsedt / och rissua them bort aff
grundenom / så at the platt förläggias / och the skola wara i
ångest / och the ras åminnelse skal förgåås / 22. Och annor-
städhes mehr. Til hwilken åatstilnat och lender alt thet /
Then heligha Skriffte i åtskillighe rum talar om the fromas
och Gudhfruchtighas rikeligha och herligha Löön / the ras
othesäneligha frögd och glädhie vthi thet tillkommandhe
ewigha liiffuet / Sålom och the ogudhachtigas straff / plå-
gho och qwaal vthi Hellsfuetet och then ewigha Fördömel-
sen / thet om wij i synnerheet haßuom til at läsa / Matth. 25.
Dan. 12. v. 2. Matth. 13. v. 41. Sap. 5. v. 16. 22.
Rom. 2. v. 5. 22. 1. Cor. 2. v. 9. Psalm. 11. v. 6. Apoc. 2.
och 21. Cap. Och flerastädhes.

Til thet andra haßuom wlk och här vthaff een
Förmaning. Effter thet wij höre at menniskionnes liiff-
tiidh intet wahrar länge i thenna werlden / vthan hon moße
hådhan sin loos / och dödhæen bliffuer hennes åndalyche / At
wij fördenßkul på thet högsta oss beßlijtom / huru wij luns-
nom redhe och färdighe wara / när Gudh alzmachtigh oss
tådes igenom thenna timmeligha Dödhæen hådhan falla /
enär thet och see kan. Til hwilket och Christus sielß oss för-
manar vthi siit Vigilate : Ther han sågher : Så waker nu
för then skul och bedher / ty i weten hwarlen dagh eller stund
när idher H Erre warder kommande. Och åter : Therföre
warer redho / ty then stund i icke menen warder Menniskio-

Mat. 24. 42.

25. 13.

onnes

omnes Søn kom nande/ Och annorstädhes mehr/ 22. Och
steer thenna Beredningen förnemligha vthi tweggehans
da motto. Först Assiduâ mortis meditatione, När
menniskan sigh altijdh påminner och dagheligha ihogh
kommer sin Dödhelighet/ förgånghelighet och obeständiga
heet i thenna weriden / hwilket then wissa Läraren Syrach
och tilkenna gissuer / ther han sägher : Schwadh tu gör / så
tencck vppå ändan / så gör tu aldrigh illa. För hwilken oro
saak skul och Konung Dawid vthaff hiertat sålunda beder :
H Erre lär migh doch / at thet moste få en enda medh migh /
och mitt Liiff iet måål haffuer och iagh hädan moste. Thes
stijkest och then mechtighe Propheten Moses : Lär oss Hero
re betänckia at wij döo moste : på thet wij måghe förständig
ghe warda. Sedhan och steer thenna beredningen Verâ
ac serâ pœnitentiâ, När een Menniskia för all ting med
dhan hon änu tijdh haffuer gör een sansstylligh och alffware
sam Boot och Båtring / icke fördröijandes ifrå then ena
tijdhen til then andra / på thet at när man minst tenccker och
förmodhar / så icke dödhnen skal hasteligen enom össuerkomo
ma och förrasta / såsom Gistarna warda fångne medh fro
len / och Foghelen medh snaronne oförscendes fången ward
der. Til hwilket och Syrach åter förmanar ther han sä
gher : Bijdha icke medh tinne båtring / til thes tu frant
warder / vthan båtra tigh medhan tu ännu synda kan: För
drögh icke from warda / och tössua icke medh tin lessuernes
båtring alt in til dödhnen. Och wilt tu Gudhi tiäna / så lät
thet vara titt alffuar / at tu icke försöker Gudh: Täck vp
på then wredhe som på ändalychtenne kommande warder /
och på hembena så tu hedhan moste. Ty så man mått är /

Luc 21. 36

Syr. 7. 39.

Psal. 39. 6.

Psal. 90. 12.

Eccles. 9. 22.

Syr. 18. 22.

Vide etiam
Prov. 27.

Skal man lijkväl tänckia at man äter hungra kan / Och ta
man riik är / Skal man tänckia at man äter fattigh warda
kan : En thet kan för Afftonen väl annars warda / än thet
om morgnonen war / Och alle thetta skeer medh hast för
Gudhi.

Esa. 35. 10.
65. 18.
Psal. 37. 28.

1. Pet. 1. 4.
Matt. 25. 46
Esa. 60. 15.

Esa. 60. 20.

Esa. 35. 10.

Esa. 66. 23.

Esa. 25. 8.

Psal. 30. 12.

Psal. 126. 5.

Til thet Tredie/haffue wij arme Adams Barn doch
lijkväl och en Tröst och hugswalelse/här at styrkia och
uppeholla oss medh / at när wij haffue här lessuat en liten
tidh vthi theenna här werlden / så warder doch en sådhan
liten och stackot tidh medh en längre och bättre tidh för the
Gudhfruchtighe ombydt och wedhergullen. En HErrans
förlöste skola igen komma och komma til Zion medh glä
dhe/Ewigh frögd skal wara öffuer theas Huffsudh. Och
HErrren öffuergiffuer icke sina heligha / ewinnerligha
warda the bewarade. The rättferdigha ärfua landet/ och
bliffua therinne ewinnerligha. Och thet Arff them Gudh
fruchtighom förwarat är / thet är itt oförgenghelighit/
obesmittat och owanfelighit arff / som skal bliffua
och wahra til ewigh tidh. Therhoos och at then orolighe
ten / Jammer och älendheten som wij draghoms medh i
thenna werlden/och skal få een ombytning. En så skola alla
wära sorghdaghar haffua en ända. Så skal lust och glädhe
wara / och werck och suckan moste bortgå. Så skal bliffua
ijdel Sabbath/then ena effter then andra. Så skal all För
smädelse warda borttaghen. Så skal all wår klaghan och
gråat vthi frögd och glädhe ombytt warda. Så skole wij
medh glädhe vpskåra/ hwadh medh tårar vthi theenna jäm
merdalen vthi sådt är. Så skal HErrren Gudh afftorla alla
tårar aff the Gudhfruchtighas öghon / och ingen dödh skal

sedhan

sedhan wara / icke heller gråat / icke heller roop / icke heller
noghon werck meer waroa : Vthan thet skal wara herlig-
heet ewinnerligha / och glädhie vthan anda. In Summa /
Thet intet ögha seede haffuer / och intet öhra hörde / vthi ino-
gen menniskios hierta stighit är / thet haffuer Gudh bereedt
them som honom älska.

Esa. 25. 8.

65. 19.

Apoc. 22. 4.

Esa. 60. 15.

1. Cor. 2. 9.

At wij nu alle samptlighen thenna wår Likla och oro-
lighe tijdh i thenna werldenne så bruka lunde / at han vthi en
sådhan åhra / herligheet / frögd och glädhie motte ombyet
warda / Thet förlåne oss Gudh Fadher / Son och then he-
ligha Anda / sin milderijska nådhe / hielp och bijskånd til /
Hwillkom wari åhra / Prijs och loff ifrån ewigheet och til
ewigheet / Amen.

PERSONALIA.

HWadh thenna wår S. Framledne Syster belan-
gar / så kan hennes Lessuernes tijdh medh Vprin-
nelsen och ändalychten gansta wål lämpas til wår
företagne Text / och theroppå framstelte Förklar-
ning. Ty hwadh hennes Södihelse widhkommer / Så är
hon född vthi Wadstena Stadh Anno 1588. vthaff He-
dherlighe / Gudhfruchtighe och Förnemplighe Föräls-
drar. Förty hennes Fadher haffuer waret Hedherligh
och Höghlård Her Clemes Laurentij fordom Byrkio-
heerde vthi Wadstena / hwilken och haffuer waret född
vthaff Gudhfruchtighe och Förnemplighe Föräldrar
vthi Siäffle Stadh. Til hwilken tjänst och Lägenheet
han bleff förordnat vthaff then Stormechtighe och
Högtberömde Konung Johan S. och Höhbloffligh i
åminnelse Anno 1577. som til thenna Stadh en it synner-

lighit

lig hit behagh hadhe / sedhan förbe^{te} her Clemet noghra
år hadhe waret hans R. Mt. Hoffpredikant. Och
haffuer han cherta sit Embete medh sådhan flit / alif-
uersamheet och Gudhfruchteghet föreståd / at alle
som honom kene haffua / honom icke besynnerlighit loff
och beröm tilstriffua / in til thes han Anno 1597. vthi Ar-
bogha 7e. redag / när han hadhe taghet en Purgation
aff en oförfaren Lätiare / then ther för starck war / ther-
vthaff moste sätta löffuer til / och ther sammastädhes
vthi 7. Branom affsomnade / och bleff i Westerås be-
graffuen. Hennes Modher haffuer waret hedherligh
och Gudhfruchtegh Matrona / 7. Dorothea Peders.
dotter / theslikest och född vthi Gåfle Stadh aff he-
dherlighe och Berömlige Föräldrar / vthaff then gamb-
la och Namnkunnighe Bure och Grubbeslächten /
hwilken Slächt icke allenast fordom haffuer waret be-
römligh och vthi högt anseende / såsom våra Swenska
Historier vthwisa / vthan och ännu medh icke herlighit
loff och berömmelse hoos noghrom finnes.

Thesse förbe^{te} wår S. Systers Gudhfruchtegh och
Berömlige Föräldrar / haffua icke allenast haffte om
henne thenna Christeligha omwårdnaden / at hon strax
effter sin födhelse hüt til werlden / motte födas på nytt /
och bliffua genom Dopet inplantat vthi Gudz försam-
ling: Vthan the haffua och henne sedhan vpfostat och
vptuchtat bådhe vthi sin Christendoms lära / såsom och
vthi alla Gudhfruchtegh och ährliche Dygder sampt
och ther bredhe widh / vthi alt thet som icke ährlighit och
nödhorffigt hwshäld tilhörde. Och haffuer altså vthi
site Jungfrustand waret en Speghel til all Gudhfruch-
tigheet / Fromheet Dygdesamheet och Tuchtigheet.
Hwilket och orsaken gaff til / när hon war kommen til
noghon ålder / at then högtbetrodde / Förständighe och

Wälachtat Man / Pedher Andersson på then tjdhen
Högborne / Furstes och Herres / Hertigh Johans til
Östergötland/ıc. Men nu Hans K. Mt. wår allernådi-
gaste Herres och Konungs Camererare/henne til en äch-
ta Måta begårade/ Medh hwilken hon och sigh vthi itt
lofflighit Achtenkap inlåt Anno 1604. på sitt 16. år.

Swadh nu hennes Lessuerne widhkommer vthi
thetta hennes Achtenkaps stand / Kan man och medh
rätta henne denna berömmelsen giffua/at hon och haff-
uer waret en Speghel til all Gudhfruchtigheet / From-
heet/Dygdesamheet/ och flätigheet vthi sine Hwsyslor/
sampt alt annat som een ährlich och dygdesam Matros-
na ägnar och tilståår. Tythet som först kräffues/så haff-
uer hon Gudz ord altjdh älskat och kært hollet / flätigt
gådt vthi Kyrcian/esom offrast brukat thet Höghwår-
digha Altarens Sacramente / Säsom och Gudz ordz
Tiänare och Predikanter altjdh wål fägghnat / och til
thet bästa befordrat. Sedhan och emoot the Sattighe
och Klendighe haffuer hon waret mild och barmher-
tigh/så at nepliga noghon ohulpen ifrå henne gick / som
henne om hielp och hughswalelse besökte.

Thernäst vthi sitt Achtenkap/haffuer hon medh sin
älskelighe käre Man lessuat vthi itt en godh sämia och
kärleet/honom altjdh funnet liuffligh/oförtruten och
tiänstwilligh / effter som han sielff henne thetta beröm-
met giffuet haffuer. Sedhan och om sina Barn (hwilka
Gudh Alzmecheigh henne medh 7. stycker begåffuat
haffuer/ther aff 3. Piltbarn och 4. Pügebarn äre)haff-
uer hon vthi sin lilla och korta tjdh haffe een flätigh och
nütälstande omsorg/at the vthi Gudhfruchtigheet och
Tuchtigheet motte vpfostrade och vptuchtade bliffua.
Och til thet sidsta/vthi sina Hwsyslor haffuer hon wa-
ret flätigh och ydlesam / ther om the noghsampt witne

bära / som henne tiänt haffua / och eliest medh henne vthi
vngenge waret. In Summa / hon haffuer icc sådant less-
uerne förde vthi alla motto / så ad alle the henne kende
haffua / och waret medh henne vthi vngenge / haffua
orsak til at henne lossua och berömma.

Hiob. 14. 1.

Syr. 40. 2.

Och endoch hon sålunda här i werlden lessuat haff-
uer / så haffuer doch hennes Lessuerne ståmt in medh thet
Hiob sägher. Ty förvthan thet at hennes Lessuerne haff-
uer waret deelachtigh aff then Oroligheet som Hiob
omtalar / och vnderkastat then wedhermödo och bekym-
ber om hwilken Syrach förmåler : Så haffuer och hens-
nes Lufftüh i thenna werlden waret liten / althensund
then S. Martronan vthi sin Blomstrande tüh på sitt
28. år lütta såsom icc skönt och liuff ighit blomster eff-
ter Gudz thenns Aldrahögstes nådige behagh är igenom
then grymma Blomsterödwaren döden hädhan ploct at
then 14. Febr. Anno 1616. ther hon tå medh sin älskelighe
käre Man vthi en rätt Achtenstaps kärleek hade lessuat
i 12. år.

1. Tim. 2.
ult.

Swad hennes Siwldom och Hädanfärd widkom-
mer / är then förorsaket igenom icc hært Barnafänge /
hwarigenom hon noget effter Barnes war föde hüt til
werlden / sedan moste sättis luffuet til. Och ändoch hon
igenom thetta medhel är hädhan skild ifrå thenna werl-
den / så bör oss doch lüt wäl ihog komma thet Apostelen
Paulus sägher i Tim. 2. At Qwinnan bliffuer saligh
igenom Barnsbörden / om hon bliffuer i tronne / i kärles
kenom / och i helgelse medh Rystheet. Och förden skul be-
slute / at såsom hon vthi samma Dygder haffuer sigh flj-
tigt öffuat vthi sin lessuernes tüh / så haffua the och
folgt henne vthi döden / och altså beredt henne en wagh
til thet ewighe Fädhernes landet / ther hon nu allaredho
på sijn Siäls wagnar stadder är / tüt och Kroppen sigh

förfo.

förfogha skal på then ycterste daghen. Sedhan och at hennes Lüffstüdh haffuer warec liden och kort / bör off icke förvndra vppå vthan fast mehr ihogh komma thet som wjse Mannen säger vthi thet 4. Cap. At then rättferdighas Siäl behaghar Gudhi/therföre hastar Gudh medh honom vthu therra onda Lessuernet. Och förthen. Skal beslute / at thenne wår S. framledne Systers Siäl och haffuer behagat Gudhi och warec honom kår/therföre haffuer han hastat medh henne / vthur thenne onde och argefalle werlden / at hon motte komma til Roligheet/til hwilken hon och nu kommen är. Hwilken och at wj nåå och bekomma kundom / förlåne oss Gudh then Aldrahögste sin nådhe och büständ til / igenom Frelsaren Jesum Christum / hwilkom sampt medh then helgha Anda wari åhra och Prüs ifrå ewigheet och til ewigheet/Amen.

Syr. 4. 14.

En liten Bön

Ther vthinnan föregångene Predikan kortteligha författat är / daghelighen at bruka tiänligh och nyttigh.

HErre Alzmechtige och nådhesulle Gudh tu som weest at wj Bse och Elendighe Menniskior icke allenast vthi Syndenne aflade och födde årom aff Rodherliiffuet /vthan och at wårt hela Lessuerne/dichtande och trachtande vthaff thenne onda Roten vhsprunget / och är til alt ond benåghet / så lenge wi i thenna Syndadalen lessuom / Ja at wj och Dräuferdighetena dagheligha såsom watn indrickom / hwarigenom bådhe tijn strenga wredhe och grymhheet / emoot synden dagheligha vpweckes / såsom och wårt lessuerne therföre är fult medh oroligheet / wedhermödho / elendigheet och bekymber / therhoos och wår

Psal. 51. 7.

Gen. 6. 6.

8. 21.

Rom. 7. 18.

Hiob. 15. 16.

Psal. 90. 7.

Syr. 40. 2.

Hiob. 14. 1.

Rom. 6. 12.

Gen. 4. 7.

Psal. 39. 6.

90. 12.

Esa. 40. 8.

Matth. 24.

42.

Phil. 3. 20.

Esa. 35. 10.

Lijffstijd kort och liten / flyr bort som en flugge / och på sid-
stonne medh then grymma Dödhen som syndennes löön är
ändas. Wij bidiom tigh vthaff hiertat ödhimlufeligha at tu
nådheliga oss förlåna wille tins helighe Andes hielp och bijs-
stånd / at wij först thenna wår elendigheet rätteliga betänka
lundom och aff hiertat begråta / sedan och therhoos så myes-
ket oss mögheligit wara kan thenna medfödda ondskan alltid
emotstrijda / och icke syndenne rum giffua / vthan rådha vth-
öffuer henne / och medh alla sina lustar wåldeliga emotstråff-
ua. Förlåna oss o milderiike Fadher at wij alltid ihogkom-
men wår lilla och korta tijdh i thenna werlden / på thet wij
samma wår tijdh rätteliga bruka måghe / titt heliga namn
til Loff / prijs och åhro / och wår fattiga siäl til gagn och goo-
dho. Lär oss ock o Herre Gudh betänka at wij en gång dö-
moste / och hädan fara såsom en flugge / och såsom itt blom-
ster som affhuggee warder och sedan förtorkas : På thet när
wij sådane betencke och öffuerwåge at wij tå theste bätter oss
för syndenne och alt ond wachta motte / och al så dagelighen
oss bereda / at när wij en gång effter tin Guddommeliga wis-
lia och behagh thenna wår lilla och korta tijd ända skolom i
thenna werlden / tå måge honom vthi en annan och bättre tijd
ombryta / ther wij icke mehr skolom draghas medh en sådhan
ströpligh lekamen och Syndas boning / eller medh then som
noghon elendigheet och wedhermödho skal wara vnderka-
stat / vthan ther wij medh en förklarad Lekamen skolom be-
gäffuade warda / och vthi een ewigh frögd / säkerheet / fridh
och roligheet förvthan ända stadiat bliffua.

Och sådhant alt wille tu oss nådeligen förlåna för tins ålske-
lige käre Sons Jesu Christi wår Frelsares och Salighgörars
skul / hwilkom sampt medh tigh och them helighe Ande / wari åh-
ra och prjs ifrå ewigheet och til ewigheet / **A M E N.**

E N D E